

SUMAR
CONTENTS

Monica MĂRGĂRIT, Adrian BĂLĂȘESCU, Pavel MIREA Prelucrarea oaselor de ovi-caprine în nivelul Starčevo-Criș I din așezarea de la Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș')	
<i>Processing of Ovis Aries/ Capra Hircus bones from the Starčevo-Criș I level at Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș') settlement</i>	7
Adrian BĂLĂȘESCU Fauna de la Măgura 'Buduiasca' (cultura Vădastra)	
<i>Neolithic fauna from Măgura 'Buduiasca' (Vădastra culture)</i>	19
Ana ILIE, Florin DUMITRU Reprezentări zoomorfe eneolitice din colecțiile Complexului Național Muzeal 'Curtea Domnească' Târgoviște	
<i>Chalcolithic zoomorphic representations from the National Museum Complex 'Royal Court' Târgoviște</i>	31
Camelia - Mirela VINTILĂ Tipuri de locuințe, materiale și tehnici de construcție neo-eneolitice în câmpia Bucureștiului	
<i>Neolithic dwelling types, building materials and dwelling techniques in the Bucharest Plain</i>	51
Cristian SCHUSTER, Cristian Eduard ȘTEFAN, Pavel MIREA Zur Endbrozezeit im Vedea - Tal	
<i>Asupra bronzului final din valea Vedei</i>	71
Pavel MIREA Cetatea de la Cervenia. O fortificație la confluența râurilor Vedea și Teleorman	
<i>The fortress of Cervenia. A fortified settlement at the confluence of the Vedea and Teleorman Rivers</i>	95
Camelia-Mirela VINTILĂ, Elena-Florentina GAVRILĂ, Theodor-Aurelian IGNAT Două locuințe din sec. VI-VII descoperite în situl București 'Dămăroaia'	
<i>Two dwellings from the VI-VII centuries at București 'Dămăroaia'</i>	105
Alin FRÎNCULEASA, Valentin DUMITRAȘCU Studiu arheozoologic al faunei din așezarea din mileniul I p.Chr. de la Belciug (jud. Prahova)	
<i>Archaeozoological study of fauna from the first millennium AD settlement at Belciug (Prahova county)</i>	127
Bogdan CIUPERCĂ Observații asupra unor topoare de luptă din colecțiile Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova	
<i>Notes on two battle axes from the Prahova County Museum of History and Archaeology collections</i>	143
Cătălina DĂNILĂ Pictura cu grafit - o abordare experimentală	
<i>Graphite paint - an experimental approach</i>	151

PRELUCRAREA OASELOR DE *OVIS ARIES/ CAPRA HIRCUS* ÎN NIVELUL STARČEVO - CRIȘ I DIN AȘEZAREA DE LA MĂGURA 'BUDUIASCA' ('BOLDUL LUI MOȘ IVĂNUȘ')

Monica MĂRGĂRIT *
Adrian BĂLĂȘESCU **
Pavel MIREA ***

Abstract: *The aim of this study is to highlight the inventiveness of Starčevo-Criș I culture Prehistoric communities that allowed them, through a multitude of processing methods on Ovis aries/ Capra hircus bones, to create the same typological categories. The chosen example is all the more interesting when we analyze the constraints imposed by this raw material that are strongly conditioned by its anatomical form. Thus we identified several transforming schemes: extraction, bipartition by double grooving, bipartition by shaping, sectioning and direct shaping, and creating finished objects including different types of points next to a handle and an abraded astragalus.*

Rezumat: *Scopul acestui studiu este acela de a pune în evidență inventivitatea comunităților preistorice, aparținând culturii Starčevo-Criș I, ce le-a permis, prin aplicarea mai multor metode de prelucrare a oaselor de Ovis aries/ Capra hircus, să obțină aceleași categorii tipologice. Exemplul ales este cu atât mai interesant, dacă pornim de la constrângerile pe care le impune această materie primă, puternic condiționate de forma anatomică. Astfel, am identificat mai multe scheme de transformare: extracție, bipartiție prin dublu rainurage, bipartiție prin fasonaj, segmentare și fasonaj direct, obținându-se drept obiecte finite diferite tipuri de vârfuri, alături de un mâner și un astragal abrazat.*

Keywords: *Starčevo-Criș I culture; metapodials; Ovis aries/ Capra hircus; debitage methods; shaping methods.*

Cuvinte cheie: *cultura Starčevo-Criș I; metapod; Ovis aries/ Capra hircus; metode de debitaaj; metode de fasonaj.*

Contextul geografic și cultural

Situl de la Măgura 'Buduiasca', descoperit în anul 2001, este amplasat pe terasa joasă a râului Teleorman (circa 4,5 m înălțime), la 7 km nord-est de Alexandria și aproximativ 1 km sud-est de satul Măgura, la cca. 300 m nord-est de cursul actual al râului (Figura 1). Cercetările arheologice au început în același an și au continuat, în campanii anuale, până în 2008¹.

'Boldul lui Moș Ivănuș' este toponimul local dat unei proeminențe a terasei secundare, ce se află la marginea de sud-est a zonei 'Buduiasca' și este parte componentă a acesteia (Figura 2).

Descoperirile efectuate la Măgura ('Boldul lui Moș Ivănuș'), în anul 2006, au documentat prezența unui prim orizont neolitic timpuriu - Starčevo-Criș I (Andreescu și Mirea 2008: 59), ce poate fi considerat, din punct de vedere cronologic, sincron cu 'grupul cultural Cârcea-Grădinile' (Nica 1991, 1995) sau cu 'cultura Precriș' (Paul 1989), legat însă, cel puțin din punct de vedere al materialului ceramic, de așezările neolitice timpurii de la sud de Dunăre, din bazinele râurilor Iantra și Rusenski Lom (Elenski 2000, 2004).

Stadiul actual al cercetărilor sugerează că primii locuitori din neolitic s-au așezat pe 'Bold', la nivelul fazei Starčevo-Criș I (cca. 6100-6000 BC), iar într-o etapă târzie a neoliticului timpuriu (Starčevo-Criș III, cca. 5700 BC, Mirea 2005: 48) locuirea s-a extins, de aici, pe întreaga zonă 'Buduiasca', unde a continuat și în neoliticul dezvoltat (cca. 5500-5200 BC). Prin urmare, discutăm despre un sit ce cuprinde locuiri din întreaga secvență a neoliticului, atât a celui timpuriu (Starčevo-Criș) cât și a celui dezvoltat (Dudești și Vădastra). Pentru a păstra localizarea precisă a zonei unde a fost identificat cel mai vechi orizont neolitic timpuriu, a fost preferată folosirea punctuală a denumirii 'Boldul lui Moș Ivănuș', fără a avea conotația unui sit distinct față de 'Buduiasca'.

* Universitatea 'Valahia' din Târgoviște, Facultatea de Științe Umaniste, Departamentul de Istorie, str. Lt. Stancu Ion, nr. 34-36, 130108, Târgoviște, jud. Dâmbovița, România, monicamargarit@yahoo.com

** Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare 'Alexandra Bolomey', Calea Victoriei, 12, sector 3, cod poștal 030026, București, România, abalasescu2005@yahoo.fr

*** Muzeul Județean Teleorman, str. 1848, nr. 1, cod poștal 140033, Alexandria, jud. Teleorman, România, pavelcmirea@yahoo.com

FAUNA DE LA MĂGURA 'BUDUIASCA' (CULTURA VĂDASTRA)

Adrian BĂLĂȘESCU *

Abstract: This paper presents the Vădastra fauna from four features (C6, C9/14, C17, C22) at Măgura 'Buduiasca' (Teleorman County). 793 animal bones were analyzed, most of them mammals (96.5%). Archaeozoological study reveals that animal husbandry plays an important role in this Neolithic community. Cattle (68.3%), sheep and goats (15.3%), and pigs (3.3%) are the represented species. Hunting is poorly represented in terms of the number of bones (12.3%), but well represented by number of taxa (8). Hunting plays a secondary role to supplement the diet of this community.

Rezumat: Fauna studiată în cadrul acestui articol provine din patru complexe (C6, C9/14, C17, C22) Vădastra descoperite la Măgura 'Buduiasca' (județul Teleorman). Numărul de resturi analizate nu este foarte mare, doar 793, dintre care mamiferele predomină (96,5%). Studiul arheozoologic relevă că activitatea de creștere a animalelor joacă un rol important, în special cel al bovinelor (68,3%), care sunt urmate de ovicaprine (15,3%) și porcine (3,3%). Vânăutul este slab reprezentat ca număr de resturi (12,3%), dar relativ bine reprezentat ca număr de taxoni (8). Totuși, activitatea de vânătoare joacă un rol secundar, de completare și suplimentare a dietei.

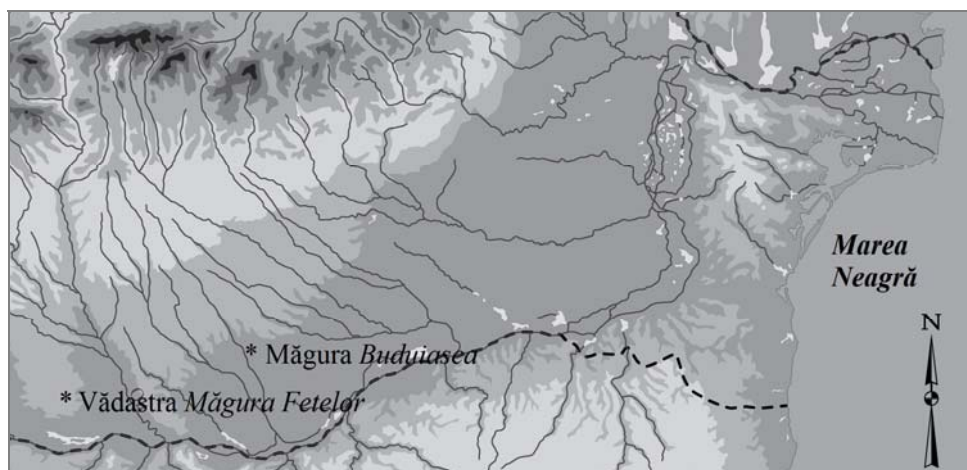
Keywords: zooarchaeology, Neolithic, Vădastra culture, animal exploitation, Măgura 'Buduiasca'.

Cuvinte cheie: arheozoologie, neolitic, cultura Vădastra, exploatarea animalelor, Măgura 'Buduiasca'.

Introducere

Cultura Vădastra s-a dezvoltat, la fel ca și cultura Boian, pe fondul mai vechi al culturii Dudești, aceasta având influențe egeo-mediteraneene și central europene (liniar-ceramice). Denumirea culturii vine de la stațiunea eponimă situată pe teritoriul comunei Vădastra, județul Olt (punctul *Măgura Fetelor*). Arealul culturii se întinde din sud-estul Olteniei până în vestul Munteniei, aproximativ între Olt și Vedea, precum și în zona corespunzătoare de la sud de Dunăre, în Bulgaria (Petrescu-Dîmbovița 2001: 149).

Cultura Vădastra este aproape necunoscută din punct de vedere arheozoologic. Până în prezent s-au publicat date fragmentare și insuficiente pentru a caracteriza de o manieră satisfăcătoare această cultură. Există diferite studii care privesc caracterizarea morfologică și biometrică a unor specii de mamifere domestice ale căror resturi faunistice au fost găsite în stațiunea eponimă (Gheție și Mateesco 1970, 1971a, 1971b, 1974, 1977, 1978), dar acestea se referă foarte vag și la paleoeconomia acestei așezări. Deasemenea, în urmă cu mai bine de 9 ani s-au publicat într-o sinteză arheozoologică a neoliticului din sudul României câteva date faunistice care provin din două situri: cel eponim și Măgura 'Buduiasca' (Bălășescu *et al.* 2005a) (figura 1).

Figura 1. Poziția geografică a stațiunilor culturii Vădastra care au beneficiat de studii de arheozoologie.

The location of Vădastra sites zooarchaeologically studied

* Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare 'Alexandra Bolomey', Calea Victoriei, 12, sector 3, cod poștal 030026, București, abalasescu2005@yahoo.fr

REPREZENTĂRI ZOOMORFE ENEOLITICE DIN COLECȚIILE COMPLEXULUI NAȚIONAL MUZEAL 'CURTEA DOMNEASCĂ' TÂRGOVIȘTE

Ana ILIE *
Florin DUMITRU **

Abstract: *The archaeological collection at the Târgoviște National Museum Complex includes several Chalcolithic zoomorphic figurines and vessels found during excavations or field research between 1930 and 1960. They were found mainly at the Gumelnița site of Geangoești, as well as at Ionești - Palade and Corbii Mari, Dâmbovița County, and most of them are unpublished. Artifact analyses are focused not only on the metric, contextual and inventory data, but also on fabric and typology. Several of the figurines are considered unique in the Gumelnița culture area. Their shapes are discussed according to existing typologies. Some of interpretative theses for this class of artifacts are taken into account.*

Rezumat: *În colecția de arheologie a Complexului Național Muzeal Curtea Domnească Târgoviște există figurine și vase zoomorfe din lut ars eneolitic provenind din siturile arheologice gumelnițene de la Geangoești, cele mai multe piese, dar și de la Ionești - Palade sau Corbii Mari. Datorită faptului că majoritatea pieselor sunt inedite, iar cele publicate nu au beneficiat de descriere am optat pentru realizarea unui catalog al pieselor, unde în afară de datele descriptive, metrice, contextuale și de identificare, am încercat să înțelegem și modul de fabricare și finisare. Artefactele sunt prezentate ținând cont de aspectele pe care le ridică anumite forme din punct de vedere al încadrării lor tipologice în grupele deja existente. De asemenea, sunt trecute în revistă câteva dintre problemele interpretativ și contextuale ridicate de aceste categorii de piese.*

Keywords: *Chalcolithic; Gumelnița culture; zoomorphic; figurines; vessels; terracotta.*

Cuvinte cheie: *eneolitic; cultura Gumelnița; zoomorf; figurine; vase; lut ars.*

Introducere

În cultura Gumelnița există două forme principale de exprimare a legăturilor cu lumea animală, materializate plastic în lut ars. Una dintre modalități este constituită de figurinele zoomorfe, cealaltă de vasele zoomorfe.

În literatura românească de specialitate, figurinele zoomorfe au fost tratate drept o categorie diferită de artefacte față de vasele zoomorfe sau cu atribute zoomorfe, considerentul fiind morfologia și funcționalitatea diferită a celor două categorii de artefacte, deși împreună conturează un mod de reprezentare specifică a lumii.

Plastica zoomorfă gumelnițeană nu a stat în centrul atenției cercetătorilor, printre motivele acestei stări de fapt considerăm a fi numărul redus de piese prezente în siturile gumelnițene, precum și schematismul și diversitatea manierei de redare a ceea ce identificăm drept lume animală în plastica/ sculptura minoră.

Această categorie de artefacte sau anumite tipuri ale sculpturii figurative zoomorfe gumelnițene au făcut obiectul unor articole speciale (Andreescu 1997; 2012; Andreescu și Mirea 1998-2000; Frînculeasa 2004; 2012a; 2012b; Frînculeasa și Negrea, 2010; Hansen 2005; Lazăr și Parnic 2011; Marinescu-Bîlcu și Ionescu 1967; Neagu 1980; Rossetti 1938; Ștefan 2012; Torcică 2012) sau au fost prezentate în rapoarte de săpătură (Andreescu *et al.* 2003: 85, fig. 12; Andrieșescu 1924: 103-4, PL. XXXIV/13-20; Dumitrescu 1925: 89-90, fig. 64/13-6, fig. 68; Harțuche 1987: 33, fig. 43/5-8; 2002: 41, fig., 45/5, 54/7, 56/23; Isăcescu 1984: 41, pl. V/1-7; VI/3; Rossetti 1934: 44-45; Ștefan 1925: 185-6, fig. 40, 41/14, 16-22). Însă, la modul general, pentru această categorie de artefacte nivelul de analiză rămâne descriptiv.

Vasele zoomorfe sau cu atribute zoomorfe, pe de altă parte, au fost, de-a lungul timpului, subiectul unor studii și articole care vizau aspecte tipologice, criteriile de analiză și de interpretare,

---

*Complexul Național Muzeal Curtea Domnească Târgoviște, Str. Justiției, nr. 7, 130014, Târgoviște, jud. Dâmbovița, România; ana_arheo@yahoo.com

** Universitatea 'Valahia' din Târgoviște, Facultatea de Științe Umaniste, Departamentul de Istorie, str. Lt. Stancu Ion, nr. 34-36, 130108, Târgoviște, jud. Dâmbovița, România; email: fcdumitru@gmail.com

TIPURI DE LOCUINȚE, MATERIALE ȘI TEHNICI DE CONSTRUCȚIE NEO-ENEOLITICE ÎN CÂMPIA BUCUREȘTIULUI

Camelia - Mirela VINTILĂ *

Abstract: *This study presents the current stage of research on dwelling types, building materials and building techniques from Dudești, Boian and Gumelnița Neolithic cultures in the central part of the Romanian Plain (Bucharest Plain). Analysis of dwellings considers: shape, dimensions, position, building technique and building materials. Pit-huts and surface dwellings are the main type of structures from the study area. Pit-huts are small features of oval, elongated-oval or rectangular rounded edge shape, sometimes with a hearth. The main surface dwelling type comprises: single room dwellings (the simplest and the most common), two room dwellings, outdoor improvement dwellings (most likely a porch improvement) and seasonal dwellings. There are no preferences for a certain type of dwelling for Neolithic communities. Research at Dudești 'Malu Roșu', Cernica 'Mănăstirea Iezerul', 'Giulești-Sârbi', Cernica 'Tell Glina' settlement indicates that, generally, habitation started in pit-huts then continued in surface dwellings. Around dwellings different type of pits were identified: oval or circular shaped refuse pits or small post-holes for dwelling roofs. Clay, wood, tree branches, straw and sand were used to build dwellings, mainly using the wattle and daub technique.*

Rezumat: *Acest articol își propune să prezinte stadiul actual al cercetărilor asupra tipurilor de locuințe descoperite în culturile Dudești, Boian și Gumelnița din câmpia Bucureștiului¹. În analiza propriu-zisă a construcțiilor de locuit, am avut în vedere următoarele categorii de informații: forma, dimensiunile, orientarea precum și tehnicile constructive și materialele folosite. Principalele tipuri cunoscute în această zonă au fost bordeiul și locuința de suprafață. Bordeiul, o structură ușor de realizat era de formă ovală, oval-alungită sau rectangulară cu marginile rotunjite, de mici dimensiuni, uneori având și câte o vatră în interior. În cadrul locuinței de suprafață întâlnim: locuința monocelulară (cea mai des întâlnită) cu două camere/încăperi, cu o amenajare exterioară (din pietre, probabil un pridvor) și cea sezonieră. Alături de acestea au fost surprinse și o serie de gropi, care pot fi: menajere (de formă ovală sau circulară), gropi folosite în construcția locuinței sau a bordeiului (pentru sprijinirea acoperișului). Materiale de construcții utilizate au fost lutul, lutul calcat, lemnul, crengile, paie și nisipul.*

Keywords: *neo-eneolithic; dwellings; huts; pits; combustion structures; Bucharest Plain.*

Cuvinte cheie: *locuințe; gropi; cuptoare; materiale de construcții.*

Precizări metodologice

În analiza propriu-zisă a locuințelor am avut în vedere următoarele categorii de informații: forma, dimensiunile, orientarea precum și tehnicile constructive și materialele folosite. În cadrul acestui demers au mai fost luate în considerare gropile aferente locuințelor (menajere sau cu altă destinație) precum și structurile de combustie.

Locuința, amenajată ca adăpost împotriva intemperiilor sau ca spațiul unde se derulau unele îndeletniciri casnice, poate oferi informații esențiale pentru unele concluzii primare privind aspectele comportamentale.

Bordeiul este un tip de locuință sezonieră folosit de obicei, la începutul unei locuiri. În sezonul cald sau rece oferă o temperatură constantă. Deseori, se amenajează în centru, pe colț sau lângă perete, o vatră fixă sau mobilă (Lazarovici, Drașovean și Maxim 2001: 249). Uneori forma și dimensiunile unei gropi nu confirmă faptul că ne aflăm în fața unui bordei. Descoperirea unor vetre (la Cernica și Dudești), a numeroase microlite și fragmente ceramice în umplutură, ar putea sugera acest lucru.

Structurile de locuire din această zonă sunt puțin cunoscute fie din cauza nepublicării rezultatelor, fie din lipsa unor săpături sistematice. În consecință, corelarea datelor precizate mai sus trebuie să permită observațiile privind informațiile legate de organizarea spațiului, interior și exterior. În acest sens au fost folosite date referitoare la structuri de combustie, locuri pentru dormit, dar și date referitoare la amenajările exterioare sau diverse alte structuri de tipul gropilor. La fel de importante sunt informațiile legate de utilizarea zonei, care arată destinația fiecărei locuințe.

---

* Muzeul Municipiului București, Bdul I. C. Brătianu nr. 2, sector 3, 030171, București, România; c_mirelacamelia@yahoo.com

ZUR ENDBRONZEZEIT IM VEDEA – TAL

Cristian SCHUSTER *
Cristian Eduard ȘTEFAN **
Pavel MIREA ***

Zusammenfassung: Die Verfasser analysieren die neusten endbronzezeitlichen Funde von Alexandria-‘Pădurea Vedea’. Die 2013 durchgeführten Rettungsausgrabungen, ermöglichten die Erforschung von zwei Gruben der Radovanu-Kultur. Die eine, Nr. 18, war eine Abfallgrube, gefüllt mit Scherben, Asche und Lehmewurf. Grube Nr. 17, von kleineren Ausmassen, beherbergte die Überreste eines tragbaren Herdes und Asche.

Rezumat: Autorii supun analizei cele mai recente descoperiri din Bronzul Final de la Alexandria-‘Pădurea Vedea’. Săpăturile preventive din 2013 au permis investigarea unor complexe ale culturii Radovanu, anume două gropi. Prima, Nr. 18, a fost o groapă menajeră, umplută cu fragmente ceramice, cenușă și chirpici. Următoarea, Nr. 17, de dimensiuni mai mici, a adăpostit fragmentele unei vetre portabile și cenușă.

Schlüsselwörter: Alexandria-‘Pădurea Vedea’; Gruben; Endbronzezeit; Radovanu-Kultur.

Cuvinte cheie: Alexandria-‘Pădurea Vedea’; gropi; Bronzul Final; cultura Radovanu.

Einführung

Die Stadt Alexandria und die nahegelegenen Gebiete erweisen sich im Lichte der älteren und insbesondere der neuen Forschungen (Geländebegehungen, Rettungs- und systematische Grabungen) reich an archäologischen und historischen Spuren aus der Vorgeschichte bis in Mittelalter und moderne Zeit (siehe u.a. Preda 1959a; 1959b; 1960; Mirea und Pătrașcu 2006 mit Lit.; Ciupercă und Mirea 2010; Măndescu 2010).

Geländebegehung aus dem Jahr 1984 trugen dazu bei, dass in Alexandria, auf der östlichen Hochterasse des linken Vedea-Ufer, der Tudor Vladimirescu-Str. gegenüberliegend, Keramikbruchstücke (Mirea und Pătrașcu 2006: 39, Nr. 42, Abb. 27:2 – 5) und ein Teil einer Gussformhälfte aus feiner Keramik (Pătrașcu 2004: Abb. 2:2; Mirea und Pătrașcu 2006: 39, Nr. 42, Abb. 27:1) entdeckt wurden. Pavel Mirea und Ion Pătrașcu nach, ist dieser Fund einer spätbronzezeitlichen Siedlung zuzuordnen. Neulich dachte Oliver Dietrich an die Coslogeni-Kultur (Dietrich 2011: 83), und lag dabei nicht total falsch. Denn, die im Jahr 2013 durchgeführten Rettungsgrabungen, warfen ein neues Licht auf die Problematik der Endbronzezeit am Vedea-Fluss.

Rettungsgrabungen 2013

Die erwähnten Forschungen im Punkt ‘Pădurea Vedea’ fanden zwischen dem 15. April – 10. Mai statt (Tafel I.1)¹. In den 63 geöffneten Grabungsschnitten wurden 20 archäologische Komplexe entdeckt (fünfzehn latène- und zwei bronzezeitliche, ein moderner Graben und zwei Gruben, deren kulturelle Zuordnung nicht festgelegt werden konnte)².

Der Endbronzezeit gehörten die *Gruben Nr. 17* und *Nr. 18* an. Die erste wurde im *Grabungsschnitt 40*, etwa in einer Tiefe von -0.50 m entdeckt (Tafel I.2). Sie hatte eine Größe von 3.20x3.00 m und ihre Sohle lag -1.30 m tief. Es konnten zwei Füllungsphasen erkannt werden: - vom bronzezeitlichen Schreitboden bis 0.50 m tief, war ein Gemisch von dunkelbrauner Erde mit zahlreichen Scherben, Lehmewurfklumpen (einige davon trugen die Spuren des hölzernen Wandgepflechts) und wenige Silexstück zu erkennen; - zwischen 0.50 und 1.30 m waren große Aschemengen, einige seltenen Keramikbruchstücke und Lehmewurfbrocken vorhanden.

---

* Institutul de Arheologie ‘Vasile Pârvan’ - Centrul de Tracologie, calea 13 Septembrie, nr. 13, sect. 4, cod poștal 050711, București, România; cristianschuster@yahoo.com

** Institutul de Arheologie ‘Vasile Pârvan’ - Muzeul Național de Antichități, str. Henri Coandă, nr. 11, sect. 1, cod poștal 010667, București, România; cristarh_1978@yahoo.com

*** Muzeul Județean Teleorman, str. 1848, nr. 1, cod poștal 140033, Alexandria, jud. Teleorman, România; pavelcmirea@yahoo.com

CETATEA DE LA CERVENIA.

O FORTIFICAȚIE LA CONFLUENȚA RÂURILOR VEDEA ȘI TELEORMAN

Pavel MIREA *

Abstract: *Based on mapping resources, satellite images, analysis of orthophotoplans and field research, this paper presents the methodology that led to the discovery a fortified settlement at Cervenia, south-central Walachia, close to the confluence of the Vedea and Teleorman rivers. Archaeological evidence indicates that it is most likely an Iron Age fortress (dating to the Hallstatt and Geto-Dacian epoch).*

Rezumat: *Analizarea unor hărți militare istorice, a ortofotoplanurilor și a imaginilor satelitare coroborată cu cercetări de teren, a condus la descoperirea unei așezări fortificate în apropierea confluenței râurilor Vedea și Teleormanul, pe teritoriul comunei Cervenia (jud. Teleorman). Materialele arheologice descoperite la suprafață indică, cel mai probabil, existența unei așezări din epoca fierului (Hallstatt și epoca geto-dacică).*

Keywords: *Cervenia; maps; satellite images; orthophotoplans; fortress; Iron Age.*

Cuvinte cheie: *Cervenia; hărți; imagini satelitare; ortofotoplanuri; fortificație; epoca fierului.*

Accesul liber la o serie de surse cartografice, desecretizate în ultimii ani și disponibile în mediul informatic virtual¹, îmbunătățirea rezoluției pe anumite suprafețe din sudul României a imaginilor satelitare din binecunoscutul program Google Earth și accesul la ortofotoplanurile de pe portalul oficial al ANCPPI (Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară) s-au constituit ca importante mijloace în cercetarea arheologică. În rândurile ce urmează vom exemplifica acest lucru printr-o descoperire făcută, înainte de toate cu ajutorul mijloacelor cartografice și fotogrametrice.

Zona de referință se situează la nord de comuna Cervenia, aflată la limita vestică a subunității de relief din cadrul Câmpiei Române cunoscută sub numele de Câmpia Burnazului, în partea central-estică a județului Teleorman, la aproximativ 15 km sud-sud-est de municipiul Alexandria (Figura 1).

Punctul de plecare l-a constituit analiza unor toponime locale, cuprinse pe hărțile armatei române denumite 'Planurile Directoare de Trageri' (PDT, scara 1:20000), mai precis un carou reactualizat în anul 1955². Astfel, în partea de nord a satului, pe terasa înaltă, de est, a râului Vedea, un bot de terasă denumit '**Dealul Cetatea**' este mărginit la nord de '**Valea Cetatea**' (s.n.) (Figura 3). Toponimele au fost reconfirmate și pe harta militară întocmită de Serviciul Geografic al Armatei (scara 1:100000), după ridicări pe teren din anii 1886, 1899, 1902 și retipărită în 1916³ (Figura 4). Considerând că aceste toponime reprezintă o realitate și anume existența unei fortificații ('cetății'), cu ajutorul imaginilor aeriene (ortofotoplanuri) (Figura 5.1, 2) și satelitare (Figura 5.3), s-a ajuns la o interesantă descoperire arheologică. Astfel, la limita de vest a botului de terasă amintit a fost identificată o așezare fortificată. Tradiția locală spune că aici, în timpul stăpânirii otomane, ar fi fost 'cetatea' unui bei. De altfel, satul aflat în vecinătatea nordică, component al comunei Ștorobăneasa, se numește 'Beiu', denumire ce desemnează titlu unui demnitar otoman ce și-ar fi avut reședința acolo⁴.

Fortificația în discuție apare figurată cu semnul convențional consacrat, sub denumirea de 'Ruschische Redoutte', pe harta militară austriacă întocmită la 1790-1791 de către colonelul Specht⁵ (Figura 2). Harta este binecunoscută pentru detaliile prezentate, inclusiv ale unor fortificații de pe actualul teritoriu al județului Teleorman, care au fost identificate și arheologic, atribuite epocii geto-dacice (Zimnicea), epocii romane (Putineiu) sau celei medievale (Frumoasa și Turnu).

Amplasată la cca. 1 km sud-est de actualul punct de confluență al râului Vedea cu Teleormanul, în vecinătatea de vest a DJ 506, la o distanță de cca. 350 m est de râul Vedea, 850 m nord-nord-est de podul de peste râu, de la intrarea în sat, respectiv 860 m nord-nord-vest de biserica din Cervenia, fortificația se găsește într-o poziție strategică, pe un bot de terasă mărginit pe două laturi de pante abrupte, cu posibilitatea de a controla luncile celor două râuri (Figura 6). Aici, Vedea a dezvoltat o terasă primară estică, cu înălțimea de până la 35 m, brăzdată de văi cu lungimi diferite, orientate pe direcția est-vest, printre care 'Valea Beiului', 'Valea Cetatea', 'Valea Gh. Ciobanul', 'Valea

* Muzeul Județean Teleorman, str. 1848, nr. 1, cod poștal 140033, Alexandria, jud. Teleorman, România; pavelcmirea@yahoo.com

DOUĂ LOCUINȚE DIN SEC. VI - VII DESCOPERITE ÎN SITUL BUCUREȘTI 'DĂMĂROAIA'

Camelia-Mirela VINTILĂ *
Elena-Florentina GAVRILĂ *
Theodor-Aurelian IGNAT *

Abstract: Archaeological research at Dămăroaia in 2013 revealed two rectangular shaped dwellings from the VI-VIIth centuries A.D. The location of ovens in the northeast corner of the houses is typical for this period. The filling in ovens consists of potsherds and a large amount of clay-baked rolls. The context of these finds indicates a continuous use of clay-baked rolls for long-term storage of heat. It is suggested that clay-baked rolls were stored temporarily in the ovens to prevent their collapse when they are not used.

Rezumat: Cercetările arheologice de la Dămăroaia efectuate în 2013 au scos la iveală, printre altele, și două locuințe de sec. VI-VII, ambele de formă rectangulară. Acestea au avut câte un cuptor în colțul de nord-est, o caracteristică tipică pentru locuințele din această perioadă. În umplutura lor au fost descoperite fragmente ceramice și o cantitate mare de vălătuci. Analizând contextul descoperirilor, cantitatea de vălătuci și dimensiunile cuptoarelor este de presupus o utilizare permanentă a acestora, cu scopul de a stoca căldura pe termen îndelungat, contrar ideilor avansate până în prezent conform cărora vălătucii aveau o utilizare temporară, pentru a preveni prăbușirea cuptorului în momentul de neutilizare al acestuia.

Keywords: settlement; dwellings; pits; ovens; clay-baked rolls.

Cuvinte cheie: așezare; locuințe; gropi; cuptoare; vălătuci.

Introducere

Acest articol își propune să prezinte două complexe arheologice descoperite în timpul cercetării preventive din punctul str. Neajlovului, nr. 87-93, sector 1, București.

Terenul, cu o suprafață de 5000 m², face parte din situl arheologic București 'Dămăroaia' situat la nr. 25 în Lista Monumentelor Istorice 2010, cod B-I-s-B-17866.

Responsabilul științific al șantierului a fost Gheorghe Mănușu Adameșteanu, iar din colectiv au mai făcut parte: Cristina Mitroi, Alexandru Ciornei și Cristian Nestorescu. Restaurarea pieselor a fost realizată în laboratoarele Muzeului Municipiului București de către Mihaela Ciobanu, Petronela Fotea și Gheorghe Ionescu.

Pe șantierul de la 'Dămăroaia', pe lângă cele două locuințe care fac subiectul prezentului articol, au mai fost cercetate o serie de complexe din perioada de tranziție de la eneolitic la epoca bronzului, cultura Cernavoda II și epoca geto-dacică (sec. II-I a.Chr.). Aceste descoperiri vor face subiectul unor publicații ulterioare.

Istoricul cercetărilor

În anii 1930-1931, D.V. Rosetti a efectuat primele cercetări în zona sitului 'Dămăroaia', descoperind materiale specifice epocii bronzului și două morminte de incinerare getice (Rosetti 1935: 61-6). Cu această ocazie, au mai fost identificate complexe din sec. VI-VII p.Chr. și din sec. X-XI p.Chr.

În anii '70 au mai fost analizate două locuințe de suprafață din sec. II-I a.Chr. (Mandache 1981: 291) sau din sec. I a.Chr.-I p.Chr. (Stoia 1977: 359, punct 20/b).

Săpături arheologice cu caracter preventiv au fost efectuate începând cu anul 2005 (Mănușu-Adameșteanu, Alexandrescu și Panait-Bârzescu 2006: 100-2; Mănușu-Adameșteanu, Bojică și Măgureanu 2007: 127-79; Mănușu-Adameșteanu *et al.* 2008: 76-80).

În campania din 2006 din punctul Aleea Scroviștea, nr. 56-60 a fost identificată o locuință rectangulară, cu un cuptor amenajat într-un calup de lut cruțat, amplasat în colțul de nord-est. Umplutura sa conținea, pe lângă fragmente ceramice, vălătuci din lut ars (Mănușu-Adameșteanu, Bojică și Măgureanu 2007: 88-9).

---

* Muzeul Municipiului București, B-dul I. C. Brătianu nr. 2, sector 3, 030171, București, România;
c_mirelacamelia@yahoo.com; elenagavrila83@yahoo.com; theodor_ignat@yahoo.com

**STUDIU ARHEOZOOLOGIC AL FAUNEI DIN AȘEZAREA
DIN MILENIUL I P. CHR. DE LA BELCIUG (JUD. PRAHOVA)**

Alin FRÎNCULEASA *
Valentin DUMITRAȘCU **

Abstract: Rescue excavations were carried out in 2009 at Belciug village on the Bucharest-Ploiești highway, near Km. 43. The relatively complex stratigraphy comprises two levels of Latène habitation superimposed by a settlement dated to VI-VII centuries AD. Above this layer several Late Medieval features (dwellings, pits) and four inhumation burials, oriented according to the Christian ritual, were uncovered. The site is placed on an ancient terrace of the Teleajen River. This study presents the archaeozoological material found in the 1st millennium AD habitation level. The rich fauna remains were collected directly during the excavations, not during the soil sieving. The animal bones were found in the fill of pit-houses, in the archaeological layer, and rarely in storage or waste pits. The analysed sample comprises 1283 remains. Of them, 98.67% are mammal remains and the others birds, fish and molluscs. Most of the bones are attributed to domestic animals, two species prevailing: bovine and pig, which are relatively equally represented in the analysed sample, followed by sheep/goat and horse. While the number of bovine fragments is twice as large the number of estimated individuals is higher for pigs. Sheep and goat appear to be of secondary importance, but not insignificant. Hunting and fishing seem to play an insignificant role. Wild boar is represented by a small number of fragments and three individuals. The presence of an antler with preserved burr is indicative of antlers gathered from the woods rather than by hunting. However, the presence of a red deer scapula is a sufficient indicator for hunting. For both boar and red deer the small number of bone remains come mainly from the meat rich limb areas and this may suggest the selective transportation or distribution of the most important body parts of the hunted animals.

Rezumat: În anul 2009 pe traseul autostrăzii București-Ploiești, în zona Km 43, localitatea Belciug, au fost realizate cercetări preventive într-un sit cu o stratigrafie relativ complexă, ce avea la bază două niveluri de locuire Latène, suprapuse de o așezare din sec. VI-VII d. Hr. Peste acest nivel de locuire au fost identificate câteva complexe medievale târzii (locuințe, gropi) și patru morminte de înhumatie cu orientare creștină. Situl arheologic este plasat pe o terasă veche a râului Teleajen. În rândurile de mai jos ne-am propus publicarea materialului paleozoologic prelevat din nivelul de locuire atribuit mileniului I p.Chr. Materialul faunistic, destul de bogat, a fost prelevat direct pe teren. Contextul arheologic a fost reprezentat de gropile bordeielor, strat, foarte rar gropile de provizii sau menajere. Au fost prelevate 1283 de fragmente paleofaunistice. Dintre acestea, 98,67% provin de la mamifere, restul de la păsări, pești și moluște. Majoritatea oaselor sunt de animale domestice, cu două specii dominante: vita și porcul, aflate într-o relativă egalitate în lotul studiat, urmate, la distanță, de ovicaprine și cal. Chiar dacă vita este prezentă printr-un număr dublu de resturi, porcul este estimat prin mai mulți indivizi. Ovicaprinele par a avea o importanță secundară, însă nu minoră. Vânatul și pescuitul par a fi activități de importanță scăzută. Mistrețul este cel mai bine reprezentat, prin puține resturi dar prin trei indivizi. Fragmentele de carne de cerb nu certifică vânarea animalului, putând fi culese din pădure, cum este cazul unuia dintre ele, care păstrează baza. Prezența unei scapule de cerb însă, este un indicator suficient pentru vânarea acestuia. Atât în cazul mistrețului, cât și al cerbului, puținele resturi, ce provin în principal din zona bogată în carne a membrilor, pot sugera transportul sau distribuția selectivă a părților mai importante din corpul animalelor vâdate.

Keywords: Belciug; archaeozoology; mammals; hunting; settlement; Ist millennium AD.

Cuvinte cheie: Belciug; arheozoologie; mamifere; vânat; așezare; mileniul I p.Chr.

Introducere

În anul 2009 pe traseul autostrăzii București-Ploiești, în zona Km 43, la vest de localitatea Belciug și la est de râul Teleajen, au fost realizate ample cercetări arheologice preventive într-un sit cu

---

* Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, str. Toma Caragiu, nr. 10, cod poștal 100042, Ploiești, jud. Prahova, România; alinfranculeasa@yahoo.com

** Institutul de Arheologie Vasile Pârvan, str. Henri Coandă, nr. 11, sect. 1, cod poștal 010667, București, România; validumitrascu@yahoo.com

OBSERVAȚII ASUPRA UNOR TOPOARE DE LUPTĂ DIN COLECȚIILE MUZEULUI JUDEȚEAN DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE PRAHOVA

Bogdan CIUPERCĂ *

Abstract: *This article presents two iron battle axes found at Ploiești and the Budureasca Valley, now in the collections of the Prahova County Museum of History and Archaeology. This type of artifact is a frequent presence in VIII-X centuries AD sites in the Carpathians and the Danube area. Most of them are fortuitous finds or from weaponry inventory deposits. In the context of the epoch, being poor in finds of weaponry and military equipment, the two battle axes from Ploiești and Budureasca offer a wealth of information to an often unclear and complex reality. In this area, at present only 29 battle axes are known: 12 are fortuitous finds, 3 from inventory graves and 14 as part of tools and weapons deposits.*

Rezumat: *Subiectul articolului de față îl reprezintă introducerea în circuitul științific a două topoare de luptă din fier aflate în colecțiile Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, provenind din zona municipiului Ploiești și Valea Budureasca. Acest tip de artefact nu este o prezență frecventă în cadrul siturilor arheologice dintre Carpați și Dunăre, aparținând secolelor VIII-X p. Chr. Cele mai multe descoperiri provin din descoperiri întâmplătoare și din inventarul unor depozite compuse din diverse unelte sau piese de armament. În contextul epocii, oarecum sărac în descoperiri de piese de armament sau echipament militar, cele două topoare de luptă de la Ploiești și Budureasca vin să completeze o realitate de cele mai multe ori neclară și complexă. În acest stadiu al cercetării în spațiul dintre Carpați și Dunăre au putut fi repertoriate un număr de 29 de topoare de luptă provenind astfel: 12 din descoperiri întâmplătoare, trei din inventarul unor morminte și 14 din cadrul unor depozite de unelte și arme.*

Keywords: *battle axes; weaponry; IX-X centuries; Lower Danube.*

Cuvinte cheie: *topoare de luptă, piese de armament, secolele IX-X, Prahova, Dunărea de Jos.*

Studiul de față are ca punct de pornire două topoare din fier aflate în patrimoniul Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova. Aceste piese provin din Valea Budureasca și zona orașului Ploiești. Despre aceste artefacte nu există foarte multe informații, cu excepția celei descoperite la Ploiești care apare într-o planșă, fără alte mențiuni (Teodorescu 1974: 9-23; 2009: 190, pl. 6), iar toporul care figurează ca fiind descoperit în Valea Budureasca este inedit. Nu se cunoaște cu exactitate momentul și contextul descoperirii acestor obiecte, ele au intrat în inventarul muzeului în anul 1980 (exemplarul de la Ploiești), respectiv 2001 (exemplarul din Valea Budureasca), cu mult după descoperirea lor.

Piese de la Budureasca și de la Ploiești se încadrează din punct de vedere tipologic în categoria topoarelor de luptă cu corpul și tăișul îngust, ușor arcuit, având ceafa scurtă sau turtită. Acest tip de piesă de armament este foarte răspândit în regiunile Boemiei și Moraviei, unde au fost descoperite în așezări sau necropole bine datate (Ruttkay 1975, 1976, 1982). Piese similare au fost descoperite pe un spațiu, relativ extins, care cuprinde Ungaria, Polonia, zona nord-pontică, Bulgaria dar și în regiunea Dunării de Jos. În spațiul est-carpatic au fost identificate și publicate un număr de 21 de astfel de piese (Teodor 2003: 186). Din punct de vedere cronologic aceste artefacte sunt datate, în general, în secolele IX-X.

Pentru spațiul dintre Carpați și Dunăre, astfel de descoperiri nu sunt foarte numeroase, cele mai multe topoare apar în cadrul unor depozite sau sunt descoperiri întâmplătoare și doar foarte rar sunt rezultatul cercetărilor arheologice sistematice (Planșa I). Pentru zona județului Prahova, exemplarele de la Ploiești și Budureasca sunt singurele cunoscute până în prezent.

* * *

Topor de luptă descoperit în zona municipiului Ploiești

Nr. inv.: 34.-19408

Descriere: Topor de luptă cu aripioare rotunjite în zona orificiului pentru înmănușare, corp alungit, ușor curbat, tăiș îngust, ceafa rectangulară în secțiune și ușor turtită.

---

* Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, str. Toma Caragiu, nr. 10, cod poștal 100042, Ploiești, jud. Prahova, România; bogdanciuperca@yahoo.com

PICTURA CU GRAFIT - O ABORDARE EXPERIMENTALĂ

Cătălina DĂNILĂ *

Abstract: Graphite painted pottery from the Carpathian-Balkans has, for long periods of time, attracted attention because of its beauty and perfection in technological manufacturing. Scholars, archeologists and geologists have studied with major interest archeological remains of this type of painted ceramic and offered various interpretations on the many fields of interest it presents. This article is written through the eyes of a ceramic artist and less so that of scientist. It therefore remains subject to debate and further studies. Nevertheless, it provides a good platform to prompt further questions and it synthesizes the results of direct trials and analyses of probes; it can be considered a 'mini guide' to the use of graphite to decorate ceramics. Some aspects of the graphite painting process, based on the samples, showed clear results – others are supposition concerning the techniques of graphite mining and its use by Neolithic people. In summarizing the study I realized (among others issues) that the higher the purity of the graphite mineral and the finer the powder the easier it was to use it on ceramic surfaces. Neolithic people were highly experienced in producing ceramics and it is obvious that they were very knowledgeable in the techniques of using ovens and graphite. The graphite was applied to vessels with a 'brush' (with or without suspension) rather than directly with a piece of graphite. Consequently the chances of successful graphite clay firing are small because the ability to cover the surface (due to impurities) is much reduced. The waxing process afterwards is important as it offers resistance and stabilizes the ceramic surface against wear and humidity. The suspension affords the necessary fluidity in order for the graphite to be applied on the ceramic but it does not constitute an important factor during the firing process. Another important aspect is that, to a certain degree, the graphite acquires the colour hue of the underlying slip, mainly because it becomes brightly transparent at a high firing temperature, at least during oxidized firing. The firing temperature must be close to 960 degrees Celsius to produce a higher resistance in the finished product. Naturally as subsequent studies take place, the list of unanswered questions will be reduced as more knowledge regarding graphite painted ceramic becomes available.

Rezumat: Ceramica grafitată apărută în spațiul carpato-balcanic a atras atenția de-a lungul timpului asupra frumuseții, prețiozității și perfecțiunii tehnologiei prin care aceasta a fost realizată. Mult timp, cercetătorii, arheologi și geologi și-au aplecat studiile asupra cioburilor pictate cu grafit, venind în întâmpinare cu diferite răspunsuri. Această lucrare este văzută însă prin filtrul unui artist ceramist și mai puțin prin cel al unui cercetător avizat. Ea rămâne deschisă și va fi continuată. Nu este finalizată deoarece mai sunt întrebări cu răspuns neclar sau fără răspuns. Totodată, a generat o serie de alte întrebări. Acest fapt nu a împiedicat însă o sintetizare a răspunsurilor obținute în urma analizării probelor, ce se pot constitui ca un 'mini-ghid' în utilizarea grafitului pentru pictura ceramicii. La unele probe, rezultatele au fost clare, la altele am rămas doar la presupuneri și credința că, după posibilitățile noastre actuale și experiența pe care o avem acum în domeniul ceramicii și a exploatarea grafitului, cei din neolitic ar fi gândit și aplicat aceleași tehnici ca noi. Rezumând câteva dintre analizele acestei lucrări am extras următoarele: cu cât grafitul era calitativ mai bun, curățat de impurități și mai fin măcinat, cu atât utilizarea lui era mai ușoară, întinderea pe ciob mai bună și rezistența după ardere mai reușită. Tehnologia de producere a vaselor nu era dificilă. Olarii din neolitic stăpâneau, cu siguranță, foarte de bine știința cuptoarelor și, de asemenea, a grafitului. Grafitul era întins cu ajutorul unei 'pensule' (cu sau fără suspensie) și nu doar cu o bucată amorfă de grafit. Șansele unei arderi reușite, în cazul decorării cu grafitul amorf, sunt ori foarte mici, ori nule, deoarece puterea de acoperire, datorită impurităților, este foarte slabă. Ceruitul vaselor după ardere este important pentru că stabilizează și conferă rezistență ciobului dar și picturii cu grafit, la frecare și umezeală. Suspensiile dau fluiditate grafitului pentru a fi întins pe ciob, însă nu sunt importante în fixarea acestuia la ardere. O altă informație interesantă este aceea că grafitul preia, ca o tentă, culoarea de dedesubt a slipului datorită faptului că devine transparent - strălucitor la o temperatură înaltă, cel puțin la arderea oxidantă. Înainte de decorare, dacă cioburile crude sunt lustruite, capătă o aderență mai bună și grafitul se întinde mai ușor pe suprafața lor, iar după decorare, lustruirea ajută la fixarea mai

* artist vizual, ceramist, Triq Depiro, Imperial Flats no.7, Slima, Malta, cdceramique@gmail.com

bună a acestuia pe timpul arderii. Temperatura de ardere trebuie să fie cât mai apropiată de 960°C, în special pentru rezistența în timp a ciobului. Suntem convinși că în viitor adâncirea experimentelor pe această temă vor subția lista cu întrebări și vor îmbogăți lista cu informații asupra picturii cu grafit.

Keywords: *graphite; decoration; painting; pottery; experiment; Eneolithic; Gumelnița.*

Cuvinte cheie: *grafit; decorare; pictură; ceramică; experiment; eneolitic; Gumelnița.*

Introducere

Acest studiu are la bază lucrarea de disertație susținută în cadrul unui masterat în ceramică la Universitatea Națională de Arte, Facultatea de Arte Decorative și Design din București, în anul 2005.

Ideea cercetării picturii cu grafit și a experimentelor în legătură cu acesta a apărut în timpul practicii desfășurate pe șantierul arheologic de la Vitănești, județul Teleorman, în vara anului 2000, atunci când am luat contact cu ceramica culturii Gumelnița, inclusiv cu acea varietate specială, respectiv ceramica decorată cu grafit. Am înțeles, din discuțiile cu arheologii, că nu există o lucrare de sinteză privind ceramica neo-eneolitică grafitată, cunoscându-se foarte puțin despre modul în care acel tip de decor fusese realizat.

După doi ani de studii asupra unor fragmente ceramice, efectuarea de probe cu grafit, dar și a unor tehnologii de ardere, am reușit să răspund unor întrebări asupra picturii cu grafit din perioada neo-eneolitică puse în cadrul proiectului: Ce este grafitul? Cum și de unde ideea picturii cu grafit? Era grafitul un material greu de extras la vremea aceea? Cat de pur era grafitul folosit pentru decor? Cum se prelucra el? Era tehnologia de producție și de ardere a vaselor dificilă, motiv pentru care vasele pictate cu grafit erau totuși, în număr destul de mic? Decorul cu grafit era desenat pe vase cu batoane sau era întins cu pensula (ipoteza arheologică)? Grafitul putea fi folosit pe ciob umed sau uscat? Se foloseau pentru fixare suspensiile, înainte sau după decorare? Se folosea slip pe ciob înainte de decorarea cu grafit? Era importantă lustruirea decorului? Ce temperaturi de ardere se foloseau? În ce fel de atmosferă se făceau arderile? În ce fel de cuptoare se făceau arderile? Exista o a doua ardere pentru decorarea și fixarea grafitului pe ciob?

Grafitul din punct de vedere mineralogic

Mineralele au constituit pentru om elemente indispensabile desfășurării activităților sale și, uneori, chiar vitale pentru existența sa. Ele poartă nume variate, unele denumiri provin chiar din trecutul istoric îndepărtat, altele arată proprietățile de care dispun sau caracteristici legate de cuceririle științei. Mărturiile arheologice atestă cunoașterea unor minerale încă din cele mai vechi timpuri, fiind întrebuințate în viața societăților care s-au perindat în timp, de la cea preistorică și antică, până la cea modernă și apoi contemporană. Aceste mărturii vechi ne ajută să cunoaștem care au fost ocupațiile grupurilor de populații ce s-au dezvoltat în anumite teritorii datorită surselor de materii prime minerale ce le-au fost la îndemână.

Grafitul este unul dintre mineralele importante din perioada neo-eneolitică utilizate la ornamentarea ceramicii. Denumirea lui provine de la cuvântul 'graphein', din limba greacă, care înseamnă 'a scrie', denumirea indicând proprietatea sa de a lăsa urme pe o suprafață. Populațiile de acum cca. 6000 de ani din peninsula Balcanică nu cunoșteau termenul, dar cu siguranță mineralul era folosit, prin aceasta dovedindu-se cunoașterea lui, cel puțin ca material de pictură folosit pentru ceramică.

Carbonul reprezintă un element foarte răspândit în scoarța terestră, în componența unor minerale, îndeosebi a carbonaților și în substanțele organice care alcătuiesc țesuturile organismelor și produselor lor de transformare: hidrocarburi, cărbuni etc. Grafitul este o modificare polimorfă hexagonală a carbonului nativ (cea mai cunoscută nouă), moale, de culoare cenușie - neagră, este opac, gras la pipăit, uneori cu luciu metalic, ce apare în șisturile cărbunoase - bituminoase metamorfozate. Este prezent, fie sub forma de mase compacte de fluturași (foițe, lamele, solzi), ca agregat fin imbricat numit 'grafit cristalizat', fie în particule fine numit 'grafitoid' sau impropriu 'grafit amorf', întrucât este vorba despre o structură criptocristalină. Această pulbere fină este constituită, în realitate, de cristale foarte fine de grafit (microcristale). De cele mai multe ori, grafitul, sub formă de pulbere, este impregnat într-o gangă care se poate elimina prin spălare. Clivajul este perfect și luciul gras datorită faptului că atomii din planele bazale ale rețelei hexagonale sunt legați covalent, iar atomii din două plane identice sunt legați prin forțe Van der Waals, mult mai slabe decât celelalte legături (ionice covalente) (Brană, Avramescu și Călugăru 1986: 193-4).

Aceasta este, pe scurt, definiția mineralului cu care am făcut cunoștință cu câțiva ani în urmă la exploatarea de grafit de la Baia de Fier, jud. Gorj, mina Cătălinu, cea mai mare din țară la ora actuală. O

MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN

BULETINUL MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN. SERIA ARHEOLOGIE (TELEORMAN COUNTY MUSEUM BULLETIN. ARCHAEOLOGICAL SERIES)

Revistă indexată în: **AWOL, CEEOL, WORLDCAT**

Revista publică studii generale și articole de arheologie, studii și cercetări interdisciplinare, abordări teoretice, pagini din istoria arheologiei, prezentări și recenzii de carte.

The journal publishes general studies and articles about archaeology, interdisciplinary studies and research, theoretical approaches, the history of archaeology, and book reviews and presentations.

Redacția:

MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN, str. 1848, nr. 1, 140033, ALEXANDRIA, jud. Teleorman, ROMANIA
tel. 0040-766-696496; 0040-247-314761

email: redactie_BMJT@yahoo.com; pavelcmirea@yahoo.com.

BULETINUL MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN. SERIA ARHEOLOGIE 1-2009

Cuvânt înainte / Foreword

Laurens C. THISEN - First ceramic assemblages in the Danube catchment, SE Europe - a synthesis of the radiocarbon evidence / *Primele grupuri ceramice din bazinul Dunării, sud-estul Europei - o sinteză a datelor radiocarbon*

Corneliu BELDIMAN, Diana-Maria SZTANCS - Industria materiilor dure animale aparținând culturii Starčevo-Criș descoperită în așezarea de la Măgura 'Buduiasca-Boldul lui Moș Ivănuș', jud. Teleorman. Considerații asupra repertoriului tipologic / *L'industrie des matières dures animales appartenant à la culture Starčevo-Criș découverte dans le site Măgura 'Buduiasca-Boldul lui Moș Ivănuș', dép. de Teleorman, Roumanie. Considérations sur la typologie*

Steve MILLS - High-resolution study and raster interpolation of early Neolithic pit features at Măgura 'Buduiasca', Teleorman County, Southern Romania / *Studiu de înaltă rezoluție și interpolare raster asupra gropilor din epoca neolitică timpurie de la Măgura 'Buduiasca', județul Teleorman, sudul României*

Amelia PANNETT - The lithic assemblages from Teleor 003: preliminary analysis and interpretations / *Industria litică de la Teleor 003: studiu preliminar și interpretări*

Radian R. ANDREESCU, Pavel MIREA, Katia MOLDOVEANU, Ion TORCICĂ - Noi descoperiri în așezarea gumelnițeană de la Vitănești 'Măgurice' / *New discoveries from the Gumelnița culture settlement Vitănești 'Măgurice'*

Alin FRÎNCULEASA - Descoperiri arheobotanice în așezarea eneolitică de la Mălăieștii de Jos (jud. Prahova) / *Archaeobotanical discoveries from the Chalcolithic settlement of Mălăieștii de Jos (Prahova County)*

Pavel MIREA - Un tezaur de epocă geto-dacă descoperit la Măgura, jud. Teleorman / *A Geto-Dacian hoard find at Măgura, Teleorman County*

Peti DONEVSKI - Archaeological investigations in Silistra (Durostorum) / *Cercetări arheologice la Silistra (Durostorum)*

Valentin RADU, Adrian BĂLĂȘESCU, Pavel MIREA, Steve MILLS, Katia MOLDOVEANU, Radian R. ANDREESCU, Douglass W. BAILEY - O depunere rituală de animale descoperită la Măgura 'Buduiasca' (jud. Teleorman) / *A ritual animal deposition found at Măgura 'Buduiasca' (Teleorman County)*

Bogdan CIUPERCĂ, Andrei MĂGUREANU - Unele observații asupra problemei tiparelor din secolele V-VII descoperite în spațiul extra-carpatic / *Regarding the problem of the VI-VII century mould finds in the extra-Carpathian area*

Ecaterina ȚĂNȚĂREANU - Observații asupra ceramicii medievale de uz comun de la Zimnicea, jud. Teleorman / *Notes on the common use medieval pottery from Zimnicea, Teleorman County*

Douglass W. BAILEY - Archaeologies of the Teleorman Valley: the contemporary past and fragmented records / *'Arheologiile' văii Teleormanului: trecutul contemporan și înregistrările fragmentare*

Cătălin LAZĂR - Considerații teoretico-metodologice privind studiul practicilor funerare (I): Contribuțiile antropologiei culturale și sociale / *The theoretical and methodological considerations concerning the study of funerary practice (I): the contribution of cultural and social anthropology*

Ioana BOGDAN CĂTĂNICIU - Limes Daciae Inferioris, cercetări și ipoteze / *Limes Daciae Inferioris, research and hypotheses*

Dragoș MĂNDESCU - Descoperirea sitului arheologic de la Zimnicea și prima etapă a cercetării sale: 'Explorațiunile' lui Cezar Bolliac (1845, 1858?, 1869, 1871-1873) / *La découverte du site archéologique de Zimnicea et la première étape de sa recherche: 'Les explorations' de Cezar Bolliac (1845, 1858?, 1869, 1871-1873)*

Ionel CÂNDEA - Vechi cercetări arheologice și istorice în județul Teleorman și la cetatea Turnu (Măgurele) / *Old archaeological and historical research in Teleorman County and at Turnu (Măgurele) Citadel*

* * *

BULETINUL MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN. SERIA ARHEOLOGIE 2-2010

Adina BORONEANȚ - Ostrovul Corbului - o discuție asupra mormintelor mezolitice și neolitice timpurii / *Ostrovul Corbului. Mesolithic and Neolithic burials - a discussion*

Abraham VAN AS - 'How and why?' The Neolithic pottery from Teleor 003, Teleor 008 and Măgura-Bran, Teleorman River Valley, southern Romania / *'Cum și de ce?' Ceramica neolitică de la Teleor 003, Teleor 008 și Măgura-Bran, valea râului Teleorman, sudul României*

Alin FRÎNCULEASA, Octav NEGREA - Un sit din epoca neo-eneolitică în zona colinară a Munteniei - Seciu, jud. Prahova / *A Neolithic site in the hills area of Walachia - Seciu, Prahova County*

Pavel MIREA, Ion TORCICĂ - Locuirile neolitice și eneolitice din zona Vistireasa, com. Nanov, jud. Teleorman. Note preliminare / *Neolithic and Eneolithic habitations from Vistireasa, Nanov, Teleorman County. Preliminary Notes*

Ana ILIE, Iulia NEAGA - Câteva date despre o posibilă producție metalurgică în tell-ul de la Geangoești / *Some data about possible metallurgical production to the Geangoesti tell-settlement*

Ion TORCICĂ - Observații asupra unor vase gumelnițene cu perforații din tell-ul de la Vitănești Măgurice', jud. Teleorman / *Remarks on some Gumelnița perforated vessels from 'Măgurice' tell settlement, Vitănești, Teleorman County*

Dragoș MĂNDESCU - Sur la chronologie des habitations du type Alexandria / *Asupra cronologiei așezărilor de tip Alexandria*

Bogdan CIUPERCĂ, Pavel MIREA - Sud-Vestul Munteniei în secolele VIII – X / *The south-west of Walachia in VIII - X centuries*

Ecaterina ȚĂNȚĂREANU - Observații asupra ceramicii smălțuite - artistice de la Zimnicea, jud. Teleorman / *Observations on glazed pottery from Zimnicea, Teleorman County*

Steve MILLS - The Contribution of Sound to Archaeology / *Contribuția sunetului în arheologie*

Cătălin LAZĂR - Considerații teoretico-metodologice privind studiul practicilor funerare (II): Contribuțiile arheologiei / *The theoretical and methodological considerations concerning the study of funerary practice (II): the contribution of archaeology*

Piotr JACOBSSON - Optically Stimulated Luminescence as a tool in environmental archaeology / *Luminiscenta Stimulată Optic ca instrument în arheologia de mediu*

* * *

BULETINUL MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN. SERIA ARHEOLOGIE 3-2011

Adina BORONEANȚ - Arheologul Vasile Boroneanț la 80 de ani / *The Archaeologist Vasile Boroneanț at 80 Years*

Marin CÂRCIUMARU - Omul și arheologul Vasile Boroneanț / *Vasile Boroneanț, the Man and the Archaeologist*

Adina BORONEANȚ - A Suggested Chronology for the Iron Gates Mesolithic / *O propunere de cronologie pentru mezoliticul de la Porțile de Fier*

Pavel MIREA - Between Everyday and Ritual Use - 'Small Altars' or 'Cult Tables' from Măgura 'Buduiasca', Teleorman County (I): the Early Neolithic Finds / *Între folosința cotidiană și rituală - 'altărașe' sau 'măsuțe de cult' de la Măgura 'Buduiasca', județul Teleorman (I): descoperirile din neoliticul timpuriu*

Marin Iulian NEAGOE - Despre idolii vinčieni de tip 'tesalic' descoperiți în teritoriul comunei Hinova, județul Mehedinți / *Vinča Idols of 'Thessalian' Type Discovered in Hinova Village, Mehedinți County*

Dimitrie C. BUTCULESCU (editare, note, bibliografie la notele editorului și transpunere ilustrații de Dragoș MÂNDESCU) - Măgura Calonfirescu (Esplorațiune arheologică) / *Calonfirescu Mound (Archaeological Exploration)*

Radian ANDREESCU, Katia MOLDOVEANU - Considerații privind vetrele din așezarea gumelnițeană de la Vitănești 'Măgurice', jud. Teleorman / *The Hearts Discovered at Vitănești 'Măgurice' Settlement Belonging to Gumelnița Culture, Teleorman County*

Ana ILIE - Parure en terre cuite de la culture Gumelnița des sites du département de Dâmbovița (Roumanie) / *Obiecte de podoabă din lut din cultura Gumelnița descoperite în așezări din județul Dâmbovița (România)*

Ion TORCICĂ - Depozitul de lame de silex descoperit în localitatea Băbăița (jud. Teleorman) / *Flint Blade Hoard from Băbăița (Teleorman County)*

Cătălin Nicolae PĂTROI - Caracterul gumelnițean al culturii eneolitice Sălcuța / *Gumelnița Character of the Sălcuța Eneolithic Culture*

Cristian Eduard ȘTEFAN - Așezarea eneolitică de la Bârlălești - 'Stanția', jud. Vaslui. Unele considerații asupra ceramicii / *The Eneolithic settlement from Bârlălești - 'Stanția', Vaslui County. Considerations of the Ceramics*

Daniel GARVĂN - Reprezentări ornitomorfe eneolitice din zona subcarpatică a Moldovei / *Représentations néolithiques d'oiseaux découvertes dans les zones collinaires de Moldova*

Ion PĂTRAȘCU - Câteva materiale arheologice descoperite în cetatea getică de la Orbeasca de Sus, județul Teleorman / *Some Archaeological Finds from the Getic Fortress at Orbeasca de Sus, Teleorman County*

Alin FRINCULEASA, Nicolae ȘERBAN, Octav NEGREA, Valentin DUMITRASCU - Date preliminare privind așezarea medievală timpurie de la Belciug, jud. Prahova / *Preliminary Data on the Early Medieval Settlement from Belciug, Prahova County*

Bogdan CIUPERCĂ - Câteva puncte de vedere privind activitățile meșteșugărești și spațiile de 'producție' între Carpați și Dunăre în secolele VIII-X / *A Discussion of Craft Activities and 'Production' Areas between the Carpathians and the Danube in the VIII-X Centuries AD*

Ecaterina ȚÂNȚĂREANU - De la răspunsurile la Chestionarul lui Odobescu la Lista Monumentelor Istorice 2010 - județul Teleorman / *From the Responses of Odobescu Questionnaire to the List of Historical Monument 2010 - Teleorman County*

Cătălin LAZĂR, Cristina MUJA, Gabriel VASILE - Considerații teoretico-metodologice privind studiul practicilor funerare (III): contribuțiile antropologiei fizice / *Theoretical and Methodological Considerations in the Study of Funerary Practice (III): the Contribution of Physical Anthropology*

Prezentări de carte / *Book Reviews*

Dragoș DIACONESCU - *Cultura Tiszapolgár în România*, Bibliotheca Brukenthal XLI, Editura Altip, Sibiu, 2009, 433 pagini, ISBN 978-973-117-244-6 902(498.4) - (Mihaela GOLEA, Luisa FULGA)

Victor Henrich BAUMANN - *Noviodunum. Șantier arheologic 1995-2009*, Editura Granada, Tulcea, 2010, 243 pagini, ISBN 978-973-8905-90-0 - (Silviu ENE)

* * *

BULETINUL MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN. SERIA ARHEOLOGIE 4-2012

Laurens THISSEN - Starčevo - Criș pottery from TELEOR 003, S Romania / *Ceramica Starčevo - Criș din TELEOR 003, sudul României*

Radian ANDREESCU - Reprezentări ornitomorfe descoperite în așezarea de la Vitănești 'Măgurice', jud. Teleorman / *Ornithomorphic Figurines Discovered at Vitănești 'Măgurice', Teleorman County*

Katia MOLDOVEANU - Un capac cu mâner antro-po-zoomorf descoperit la Vitănești 'Măgurice', jud. Teleorman / *A Lid with Anthro-zoomorphic Handle Discovered at Vitănești 'Măgurice', Teleorman County*

Ion TORCICĂ - Piese de tipul 'coarne de consecrație' descoperite în așezările Vitănești 'Măgurice' (jud. Teleorman) și Surdulești (jud. Argeș) / *'Horns of Consecration' Discovered at Vitănești 'Măgurice' (Teleorman County) and Surdulești (Argeș County)*

Cristian Eduard ȘTEFAN, Valentin DUMITRAȘCU, Monica MĂRGĂRIT - *Restitutiones Archaeologicae: așezarea de tip tell de la Coșereni 'Măgura de la Comana', jud. Ialomița / Restitutiones Archaeologicae: the Tell Settlement from Coșereni 'Măgura de la Comana', Ialomița County*

Theodor IGNAT, Vasile OPRÎȘ, Mădălina VOICU, Radian ANDREESCU, Cătălin LAZĂR - Ceramica din locuința nr.5 de la Sultana 'Malu Roșu'. Analiză primară (I) / *The Pottery from House nr.5 at Sultana 'Malu Roșu'. Baseline Analyse (I)*

Alin FRÎNCULEASA - Tradiții și contacte culturale în nordul Munteniei în epoca eneolitică: despre siturile de la Mălăiești de Jos (jud. Prahova), Seciu (jud. Prahova) și Coțatcu (jud. Buzău) / *Traditions and Cultural Contacts in Northern Wallachia Eneolithic: about the Sites from Mălăiești de Jos, Seciu (Prahova County) and Coțatcu (Buzău County)*

Daniel GARVĂN, Roxana MUNTEANU - Un sceptru cruciform descoperit la Traian 'Dealul Fântânilor' (jud. Neamț) / *An Eared-type Mace from Traian 'Dealul Fântânilor' (Neamț County)*

Ion PĂTRAȘCU - Restituiri: Emil Moscalu, Raport asupra săpăturilor arheologice de la Orbeasca de Sus, comuna Orbeasca, județul Teleorman / *Restitutions: Emil Moscalu, Report on Excavations at Orbeasca de Sus, Orbeasca Commune, Teleorman County*

Camelia - Mirela VINTILĂ, Despina MĂGUREANU - Notă asupra descoperirilor de sec. II - I a. Chr. din situl arheologic 'Băneasa - La Stejar' / *Notes sur les découvertes du II - I siècle av. ne. sur le site archéologique 'Băneasa - La Stejar'*

Bogdan CIUPERCĂ - Locuințele așezărilor din Muntenia în secolele VIII-X / *The Dwellings of VIII-X Centuries Settlements from Walachia*

Ecaterina ȚÂNȚĂREANU - Tezaurul de la Brânceni, jud. Teleorman, un tezaur medieval cu monede și podoabe / *The Medieval Coin and Adornment Hoard from Brânceni, Teleorman County*

Alexandra GHENGHEA - Was there a death gesture during early iron age? A new meaning for the 'Warrior from Capestrano' / *Un gest al morții în prima epocă a fierului? Un nou înțeles pentru 'Războinicul din Capestrano'*

Prezentări de carte / *Book Reviews*

Ecaterina ȚÂNȚĂREANU - *Habitat medieval în sud-vestul Munteniei în sec. XIV-XVII. Temeiuri istorice și arheologice*, Publicațiile Muzeului Județean Teleorman (I), Editura Renaissance, București, 2010, 259 pagini, 60 planșe, abrevieri, bibliografie, sursele ilustrațiilor, indice general, rezumat în limba franceză, ISBN 978-973-8922-80-8 - (Ștefan NEDELCUȚĂ-APOPE)

Joanna R. SOFAER - *The Body as Material Culture: A Theoretical Osteoarchaeology*, Cambridge University Press, Cambridge, 2006, 188 pagini, 11 ilustrații, 3 tabele, ISBN 978-0-521-81822-3 - (Mădălina VOICU)

Obituaria / *Obituary*

Cătălin LAZĂR - Amintiri despre un prieten / *Memories about a Friend*

* * *

BULETINUL MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN. SERIA ARHEOLOGIE 5-2013

Adina BORONEANȚ - New data on the prehistoric human habitations from Climente I and Climente II Caves in the Iron Gates of the Danube / *Noi date despre locuirile umane din peșterile Climente I și II de la Porțile de Fier*

Laurens THISSEN - Middle Neolithic ceramics from TELEOR 003, Southern Romania / *Ceramica neoliticului mijlociu din TELEOR 003 (Măgura 'Buduiasca', jud. Teleorman), sudul României*

Otis CRANDELL - The Provenance of Neolithic and Chalcolithic Stone Tools from Sites in Teleorman County, Romania / *Proveniența uneltelor de piatră neolitice și eneolitice descoperite în situri din județul Teleorman, România*

Radian ANDREESCU, Katia MOLDOVEANU - Note asupra unui complex descoperit în așezarea eneolitică de la Vitănești, jud. Teleorman / *Notes on a Complex from the Eneolithic settlement at Vitănești, Teleorman County*

Theodor IGNAT, Vasile OPRIS, Cătălin LAZĂR - Ceramica din locuința nr. 5 de la Sultana 'Malu Roșu'. Analiză primară (II) / *The Pottery from Dwelling no. 5 at Sultana 'Malu Roșu'. Baseline Analyse (II)*

Alin FRÎNCULEASA - Note despre un tip de vas descoperit în așezarea eneolitică de la Mălăieștii de Jos (jud. Prahova) / *Notes on a Vessel Type from the Eneolithic Settlement at Mălăieștii (Prahova County)*

Camelia - Mirela VINTILĂ - Așezările neo-eneolitice din Câmpia Bucureștiului (cu un repertoriu al descoperirilor) / *Neo-Eneolithic Settlements in the Bucharest Plain (with a inventory of finds)*

Daniel GARVĂN - Date preliminare privind plastica antropomorfă precucuteniană de la Costișa 'Cetățuia' (jud. Neamț). Campaniile 1959, 1960, 1962 / *Preliminary data on the Precucuteni Anthropomorphic Figurines from Costișa 'Cetățuia' (Neamț County). The 1959, 1960 and 1962 excavation campaigns*

Bogdan CIUPERCĂ - Cercetări arheologice privind secolele VIII-X la Târgșoru Vechi, jud. Prahova / *Archaeological Research of the VIII-X Centuries at Târgșoru Vechi, Prahova County*

Ecaterina ȚÂNȚĂREANU - Câteva observații asupra tezaurului medieval de argint de la Mavrodin, județul Teleorman / *Some Remarks on the Medieval Silver Hoard from Mavrodin, Teleorman County*

Monica NICOLAESCU - Arheologia românească și studiile de 'landscape'. Câteva exemple / *Romanian archaeology and 'landscape' studies. Some examples*

* * *

Seria: PUBLICAȚIILE MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN
(TELEORMAN COUNTY MUSEUM PUBLICATIONS SERIES)

Această serie publică studii generale și monografiile arheologice și istorice, pagini de memorialistică, lucrări ale unor conferințe și teze de doctorat.

This series published general studies and monographs in archaeology and history, pages of memoirs, proceedings of conferences, and doctoral theses.

-
- (I)** Ecaterina ȚÂNȚĂREANU - *Habitat medieval în sud-vestul Munteniei în sec. XIV-XVII. Temeiuri istorice și arheologice*, Ed. Renaissance, București, 2010
- (II)** Ecaterina ȚÂNȚĂREANU, Ruxandra NEMȚEANU (editori) - *Lucrările Conferinței 'Schimbări umane și interacțiuni în peisajul cultural rural'*, Alexandria, 8-9 Aprilie 2010, Ed. Renaissance, București, 2010
- (III)** Steve MILLS, Pavel MIREA (editori) - *The Lower Danube in Prehistory: Landscape Changes and Human Environment Interactions - Proceedings of the International Conference, Alexandria 3-5 November 2010*, Ed. Renaissance, București, 2011
- (IV)** Constantin ȚÎNȚĂRIU (coordonator), Ștefan NEDELȚUȚĂ-APOPE, Florin CHIRIAC, Steluța CHEFANI-PĂTRAȘCU, Luminița GHEORGHE, Elena TRONARU, Cătălin BORTJUN - *Colectivizare în Teleorman (1949-1962). Rezistență și acceptare forțată* (Ediția a II-a revizuită și adăugită), Ed. Magic Print, Onești, 2011
- (V)** Cătălin BORTJUN - *Mișcarea legionară din județul Teleorman în documente*, Ed. Renaissance, București, 2011
- (VI)** Steluța CHEFANI-PĂTRAȘCU - *Moșieri teleormăneni (1864-1949). Mărire și decădere*, Ed. Renaissance, București, 2011
- (VII)** Corina IORDAN - *Oameni, locuri, amintiri... Interviu cu profesorul Ion Moraru*, Ed. Renaissance, București, 2012
- (VIII)** Ioan SPIRU - *Monografia satului Surdulești*, Ed. Ordessos, Pitești, 2013

ALTE PUBLICAȚII
(OTHER PUBLICATIONS)

Ioana BOGDAN-CĂTĂNICIU - *Muntenia în sistemul defensiv al imperiului roman sec. I-III p. Chr.*, Muzeul Județean Teleorman, 1996

Constantin ȚÎNȚĂRIU (coord.), Ștefan NEDELȚUȚĂ-APOPE, Florin CHIRIAC, Steluța CHEFANI-PĂTRAȘCU, Luminița GHEORGHE, Elena TRONARU - *Colectivizare în Teleorman (1949-1962). Rezistență și acceptare forțată* (Vol. I+II, Ediția I), Ed. Tipoalex, 2004

Pavel MIREA, Ion PĂTRAȘCU - *Alexandria. Repere arheologice și numismatice*, Ed. Musica Viva, Ploiești, 2006

Steve MILLS (ed.) - *Interventions: Măgura Past and Present*, Ed. Renaissance, București, 2011

PUBLICAȚII ELECTRONICE
(E - PUBLICATIONS)

Muzeul Județean Teleorman. e - Buletin semestrial de informare

[<http://www.muzeulteleorman.ro/e-buletin.html>]

Publicație electronică, cu apariție bianuală, la 31 ianuarie și 31 iulie

Electronic journals, appearing biannually on 31st January and 31st July